

Sınıf Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinliklerinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Classroom Teachers' Extracurricular Activities

ÖZET

Bu araştırma, sınıf öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada veri analizi yapılırken betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu İzmir ili Ödemiş ilçe merkezinde bulunan okullarda görevli öğretmenler oluşturmaktadır. Görüşme yapılan kişi sayısı 37'dir. Araştırma verileri tema analizi ve betimsel analizle çözümlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; 2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikleri yetersiz buldukları, okullarda yapılan kültürel faaliyetlerin, okul gezileri olduğu, okullarda yapılan sanatsal faaliyetlerin, resim sergileri olduğu, okulunuzda ya da ilçenizde yapılan etkinlikte karşılaşılan sorunun malzeme eksikliği ve mekân yetersizliği olduğu, okullardaki en çok tercih edilen kültürel faaliyetlerin sınıf gezileri olduğu ve eğlenceli olduğu için tercih ettikleri, okullardaki en çok tercih edilen sanatsal faaliyetin kolay uygulanabildiği için resim sergileri olduğu, futbolun okullarda en çok tercih edilen sportif faaliyet hem sevilmesinden hem de kolay uygulanabilir olmasından dolayı en tercih edilen spor dalı olduğu, sosyal etkinliklerin öğrencilerin psikomotor gelişimlerine de katkı sağladığını, okullarda yapılan sosyal etkinliklerin başarının artmasında bir etken olduğu ve pandemiyle birlikte hiçbir okulda sosyal etkinlikler uygulanmadığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ders Dışı Etkinlik, eğitim, öğretim

ABSTRACT

This research was conducted to evaluate the extracurricular activities of classroom teachers. Qualitative research methods were used in the study. In the research, descriptive analysis technique was used while performing data analysis. The study group of the research consists of teachers working in schools located in the center of Ödemiş, İzmir. The number of people interviewed is 37. Research data were analyzed by theme analysis and descriptive analysis.

According to the results of the research; They find the extracurricular activities emphasized in the 2023 Education Vision insufficient, the cultural activities in schools, school trips, artistic activities in schools, art exhibitions, the problem encountered in the event held in your school or district is the lack of materials and space, the most preferred cultural activities in schools. Class trips are preferred because they are fun, the most preferred artistic activity in schools is painting exhibitions because it can be applied easily, football is the most preferred sporting activity in schools because it is both popular and easy to apply, social activities are the most preferred sport for students. It is seen that it also contributes to their psychomotor development, that social activities in schools are a factor in increasing success, and that social activities are not implemented in any school with the pandemic.

Keywords: Extracurricular Activity, education, training

GİRİŞ

Bireylere erken yaştan başlayarak eğitim-öğretim programını çok yönlü kazanımlar nazarında, ölçme ve değerlendirmeye dayalı planlayıp sunmak, çocuğu hem bir üst seviyeye hem hayata bütünsel bakışla hazırlamada ders dışı etkinlikler önem arz etmektedir. Sunulan bu ders dışı etkinlerin konusu sanat, spor ve kültür gibi kavramlardır. Okullarda sunulan sanatsal, kültürel ve sporla ilgili etkinliklerin öğrencilerin formal öğretim süreci içerisinde öğrendiklerini daha iyi pekiştirmelerini sağlayan bir işlevi bulunmaktadır. Okullarda sunulan ders dışı etkinliklerin önemine vurgu yapmak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatlarında konuya yer vermiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği (2017) çerçevesince, “resmî, özel ilköğretim ve ortaöğretim okul, kurumlarında ders programlarının yanında öğrencide güven ve sorumluluk duygusu geliştirmeye, yeni ilgi alanları oluşturmaya ve beceriler kazandırmaya yönelik bilimsel, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif

İbrahim Gülcü¹
Mustafa Güder²
Ali Çelik³
Ferhat Satan⁴
Tahir Tokalı⁵
Mehmet Yanıkoğlu⁶

How to Cite This Article

Gülcü, İ., Güder, M., Çelik, A., Satan, F., Tokalı, T. & Yanıkoğlu, M. (2023). “Sınıf Öğretmenlerinin Ders Dışı Etkinliklerinin Değerlendirilmesi” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:109; pp:6036-6055. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.68331>

Arrival: 13 January 2023
Published: 28 March 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Okul Müdürü, Tokat-Zile Hüseyin Gazi Ortaokulu, Tokat, Türkiye ORCID NO: 0000-0002-6336-0754

² Şube Müdürü, İzmir, Türkiye ORCID NO: 0000-0001-6689-9109

³ Müdür Yardımcısı, Ödemiş Halk Eğitimi Merkezi, İzmir, Türkiye ORCID NO: 0000-0002-4477-1347

⁴ Müdür Yardımcısı, Zafer ilkokulu İzmir, Türkiye ORCID NO:0000-0002-8604-3815

⁵ Okul Müdürü, Şehit Er Süleyman Özdemir Ortaokulu, İzmir, Türkiye ORCID NO:0000-0003-1495-2021

⁶ Müdür Yardımcısı, İstiklal İlkokulu, İzmir, Türkiye

alanlarda öğrenci kulübü ile toplum hizmeti çalışmalarının usul ve esaslarını düzenlemektir.” şeklinde tanımlanmaktadır (Akar ve Nayir, 2015).

Konusu sanat, kültür ve spor gibi konuları oluşturan ders dışı etkinlikler, bireylere toplumsal hayat içerisinde kullanacakları ve büyük ölçüde önem arz eden kabiliyet ve maharetlerinin gelişmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca bu gibi etkinliklerin bireye kendini gerçekleştirme fırsatı sunduğu, özsaygı, özdenetim gibi bir takım etkileri olduğu yadsınamaz bir gerçekliktir (Akar ve Nayir, 2015). Bu konu hakkında eğitimde gelişmiş ülkeler bir takım önlemler almışlar ve ders dışı etkinliklerin öğrencileri sunulmasını zorunlu hale getirmişlerdir. OECD'nin hazırlanmış olduğu belgelerde son yıllarda PISA sonuçları ile ilgili olarak hazırlanan çalışmalar göstermiştir ki ders dışı sanatsal, kültürel ve sportif etkinlikler öğrencilerin akademik performanslarına ve öğretime ile ilgili tutumlarına olumlu bir etki sağlamaktadır (OECD, 2016).

Eğitim bireyi hayata hazırlamak için okullar ve dersler aracılığıyla sunuluyor ve de öğretim programları çerçevesinde bireylerin ilgili ve gereksinimlerine göre veriliyorsa da bazı noktalarda eksik kalabilmekte, sağlanılmak istenen kazanımların ulaşmadığı noktalar elbette olacaktır. Bu kazanımlara tam olarak ulaşmanın yolu eğitimin ders dışı etkinlikler ile harmanlanması ve bir bütün halinde öğrenciye sunulması gereklidir. Okullarda idame ettirilen ders dışı aktiviteler; fiziksel, duygusal, sosyal ve etiksel gelişime katkı sağlayan, akademik çalışmalarına çeşitlilik katan, vaktini etkili ve doğru kullanabilmeyi öğreten, öz saygı, disiplin, liderlik gibi kişisel becerilerin yaşantısının içerisinde edimsel uygulamalar olarak sunulmaktadır. Okullar bünyesinde oluşturulan kulüpler, takımlar, öğrenci grupları, etkinlik grupları ders dışı etkinliklerin oluşturulduğu merkezlerdir. Bu merkezlerde bir araya gelen öğrenciler sanatsal, kültürel ve sportif faaliyetlerde bulunarak hayata bakış açılarını geliştirmekte, eğitimin tamamlayamadığı bir takım bilişsel yetkinlikleri kazanmaktadırlar (Reynolds, 1996;akt; Erikçi, 2018). Bu çalışmanın amacı sanat, spor ve kültürel etkinliklerin eğitime yansımalarının açıklanmasıdır.

Türkiye diğer ülkeler ile kıyaslandığında genç nüfusu yoğun bir ülkedir, Çocukluk ile erişkinlik arasında kalan, ruhsal anlamda gelişme ve olgunlaşmanın en yoğun olduğu dönem gençlik dönemidir. Çeşitli yaş aralıkları ile ilgili tanımlar olsa da 12-24 yaş aralığı gençlik çağı olarak kabul görmüştür. Yaş aralığı anlamında toplumun en dinamik kesimi genç kesimdir, gençler duygusal dürtüleri ve enerjileri en yüksek olan yaş grubudur. Fiziksel enerjileri ve duygusal durumları göz önüne alındığında potansiyel bir güç oluşturmaktadırlar. Özellikle gençlerde ve yetişkinlerde bu gücün nasıl kullanılacağı gelecek yaşantının şekillenmesinde çok önemlidir. Potansiyelini değerlendiremeyen gençlerin kötü yollara sürüklendiği haberler sürekli karşımıza çıkmaktadır. İçsel gücünü doğru şekilde yönlendiren bireyler ise daha etkin ve verimli bir hayat sürmekte, ülke beşeri sermayesine büyük katkılar sunmaktadır.

Çocukların ve gençlerin eğitim veya iş süreleri dışında kalan zamanlarını değerlendirme konusunda ders dışı etkinliklerin yapıldığı uygun ortamların sağlanması, bu konuda tüm gençlere fırsat eşitliğinin kazandırılması çok önemlidir. Bu hususta gerekli fırsatları yakalayamayan gençler bedensel ve ruhsal gelişimlerini olumsuz olarak etkileyecek bir takım kötü ortamlara, yanlış arkadaşlara yönelebilirler. Yapılan bir çalışmada gençlerin kendilerine uygun olmayan durum ve ortamlara girmeleri ve kötü arkadaşlar edinmeleri neticesinde suça karışmaları, zararlı madde kullanımı, yasak bir takım eylemlere yönelme gibi sonuçlarla karşılaşmaktadır (Doğan, Ceylan ve Sümer 2003).

Öğrencinin derste kazandığı teorik bilgileri hayata uyarlayabildikleri, boş zamanlarını istedikleri şekilde kullandıkları, eğitim ve öğretime direk etkisi olmasa da bireyi topluma ve gelecek yaşantısına hazırlama hususunda çok önemli etkileri olan bir takım ders dışı aktiviteler vardır. Sosyal etkinlikler olarak adlandırılan bu aktiviteler sanatsal, kültürel ve sportif etkinliklerdir. Bu etkinliklere kısaca değinecek olursak;

İlerleme, sevmeye ve beceri anlamında yaşa, cinsiyete, kültürel özelliklere göre farklılıklar gösteren sinema, tiyatro, müzik, resim, el işi gibi çok çeşitli alanlarda yürütülen faaliyetler sanatsal faaliyetlerdir. Sanat yaratıcılığı geliştiren bir etkinliktir ve çağdaşlaşma süreci içerisinde önemi büyüktür (Şenel, 1994). Sanat evrensel bir dildir, tüm insanlar bir şekilde sanat ile etkileşim halindedir. Bazı insanlar sanatı meslek olarak bazıları da boş zamanlarını değerlendirme aracı olarak kullanırlar. Okullarda müzik, resim, tiyatro ve el sanatlarıyla ilgili aktiviteler daha sık olarak yapılmaktadır (Demirbolat, 1991).

Genel anlamı ile kültürel etkinlikler olarak tanımlanan bilgi yarışmaları, şiir, roman, dergi, gazete, kompozisyon ve halk oyunları gibi etkinliklerin amacı öğrencilere birlikte zaman geçirme alışkanlığı sağlamak, okuma alışkanlığı kazandırmak, kültür farklılıklarının tanınması ve kabul görmesinin sağlanması ve genel kültürün artırılmasıdır.

Öğrencilere küçük yaşlarından itibaren okumanın sevdirilmesi bizimki gibi okuma alışkanlığı gelişmemiş toplumlar açısından büyük önem arz etmektedir. Okul kütüphaneleri yönetmeliği bakanlık tarafından bu sebeple hazırlanmıştır (Tekişik ve Karabıyık, 1994).

Böylelikle bireyler, hem okuma edinimine sahip olacaklar hem de karşılaşılabilecekleri sorunlarla ilgili çözüm yolları ararken araştırma–inceleme yetisi kazanacaklardır. Lakin uygulamada okulun fiziki imkânlarının yetersiz olması, okuma salonlarının bulunmaması, yeteri düzeyde kitap ve materyal sağlanamaması gibi sorunlar yaşanmaktadır.

Spor yapmak insana özgü bir eylemdir, spor sayesinde bireyler takım halinde çalışmayı, yardımlaşmayı, bedensel disiplini, saygı duymayı, duygularını kontrol etmeyi ve başarıyı paylaşmayı öğrenirler (Göde vd., 1998; Demirbolat, 1991). Spor özellikle gençlerin çok sevdiği bir ders dışı etkinliktir, spor sayesinde hayatlarının kurtulacağına inanan genç sayısı yadsınamayacak kadar fazladır. Bu anlamda okullardaki sportif etkinliklerin tek çatı altında toplanması ve düzenlenmesi amacıyla bakanlık tarafından okullarda Beden Eğitimi, Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı kurulmuştur (Türk, 1999). Bu çalışmanın problem cümlesi; sınıf öğretmenlerinin ders dışı etkinlikleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma sınıf öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerinin değerlendirilmesi amacıyla yazılmıştır.

Araştırma sorusu

- ✓ Sınıf öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerinde yaptığı çalışmalar nelerdir?
- ✓ Öğretmenlerinin ders dışı etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- ✓ Öğretmenlerinin sanat etkinliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
- ✓ Öğretmenlerinin ders dışı etkinlikleri gerçekleştirirken karşılaşılan sorunlar nelerdir?
- ✓ Ders dışı etkinliklerin öğrenci başarısına etkisi nedir?
- ✓ Okullarda en çok tercih edilen kültürel, sanatsal, sportif faaliyetler nelerdir?
- ✓ Ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyi nedir?

Araştırmanın Önemi

Bireyler hayatları boyunca kullanacakları bir takım toplumsal, kültürel ve ekonomik değerleri eğitim süreci ile kazanır. Eğitim süreci ile insanlar kabiliyet, beceri, estetik duygusu gibi bir takım olumlu duyguları kazanmaktadır (Demirel ve Ün, 1987). Eğitim sisteminin merkezi konumundaki okullar, sundukları eğitsel ve akademik bilgilerin yanında öğrencilerin becerilerinin ve ilgi alanlarının gelişebileceği kültürel, sanatsal ve spor ile ilgili etkinlikler de sunar. Okullar eğitim faaliyetlerinin yanında ders dışı bir takım etkinlikler ile sanat kültür ve spor alanlarında öğrencilerin gelişim göstermeleri için çabalar (Akar ve Nayir, 2015).

Öğrencinin gelişiminde eğitim faaliyetleri kadar önemli olan ders dışı etkinliklerin eğitim sistemi içerisinde yeterli oranda kullanılıp kullanılmadığının açıklanması açısından araştırma önem arz etmektedir. Ders dışı etkinliklerin neler olduğu, sportif, sanatsal ve kültürel etkilere yeteri kadar zaman ayrılıp ayrılmadığının belirlenmesi, bu etkinliklerin eğitime olan katkılarının saptanması eğitim sisteminin planlanması açısından da önem arz etmektedir.

Tanımlar

Ders Dışı Etkinlik: Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda, öğretmenin kılavuzluğu eşliğinde planlı-programlı ve düzenli çalışmaların tümü.

Sanat: Bir duygunun, tasarımın, bediyyatın vb. öne çıkmasında, anlatımında kullanılan yöntemlerin bütünü.

Kültür: Bir toplumun sezgi ve düşünüş birliğini oluşturan, ananelerin her türlü yaşayış, düşünce ve sanat varlıklarının topu.

Spor: Belli kurallar ve yöntemler dâhilinde yapılan, bedensel gelişmeye faydalı, eğlenmek ve yarışmak amacı da bulunan beden hareketlerinin tümünün ortak adı.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Eğitimde Serbest Etkinlikler

Eğitim örgütlerindeki planlamalara bakıldığında, 2010 yılı itibariyle yürürlüğe giren Serbest Etkinlikler dersi eğitim sürecinde yeni bir adım olmuştur. Bu dersin amacı öğrencilerin sosyalleşmesi ve ilgi alanlarıyla ilgili uygulamalar yapılmasıdır. Bu ders kapsamındaki yürütülen çalışmaların okul ve çevre koşullarına uygun olarak oryantasyonu ve sürdürülmesi hedeflenmektedir (Gömleksiz ve Özdaş, 2013).

İnsan hakları ve demokratikleşme sahalarındaki gelişmeler eğitim alanına yansıtılır, bu da öğrenmenin demokratikleşmesine yol açar, böylece kişinin ilgi alanlarına, yeteneklerine ve tercihlerine odaklanır, alternatif eğitim programlarının ve okulların çeşitliliğini artırır ve öğrenmeyi kişiselleştirir. Kuşkusuz, tüm bunlar müfredatın içeriğini ve sunumunu etkiler. Ücretsiz aktiviteler sırasında okulun ve etrafındaki alanların şartlarıyla

öğrencilerin kişisel özellikleri ve gereksinimleri göz önünde bulundurulur. Böylelikle, folklor, konser, müzik, monolog, diyalog, grup tartışmaları, iyi konuşma yazma, okuma, dinleme, sergi düzenleme, gezi, gözlem, bilmece, bulmaca, çekim, sayma, şarkı söyleme, sosyal, kültürel sorular sorma, soruları cevaplama, duygu ve düşünceleri ifade etme, oyun oynama, film izleme, bahçe işleri, bitki ve hayvan yetiştirme gibi eğitim faaliyetleri gerçekleştirilir (MEB, 2010).

Ders dışı faaliyetler çocuğun gelişiminde sınıf içi faaliyetleri kadar öneme sahiptir. Serbest faaliyetler, bireylerin örgün öğretim sürecinde edindikleri bilgi ve becerileri zenginleştiren ve ayrıntılı şekilde görmesini sağlayan, söz konusu öğrenim deneyimlerinin hayatla ilgisini yansıtan ve teorik öğrenmenin uygulanmasını imkân veren faaliyetlerdir. Serbest faaliyetler, örgün öğretim faaliyetlerinden ayrı olarak düşünülemez. Önemli olan bu faaliyetlerin kontrol dâhilinde, planlı ve programlı bir şekilde uygulanmasıdır. Bugün, öğrenciler serbest vakitleri ebeveynler, öğretmenler veya yetişkinleri idaresinde denetlenmez ise negatif tutumlara eğilim göstermeleri kolay olacaktır. Serbest etkinlikler, öğrencilerin serbest vakitlerini kontrollü ve faydalı bir şekilde geçirmelerinde optimum kanallardandır. Serbest etkinlikler planlı, düzenli ve sistemli biçimde oluşturulur ve sınıf içi faaliyetlerle eş doğrultuda yürütülürse, öğrencilerin gelişimine ve eğitimde başarıya belirgin düzeyde destek sunacaktır (Köse, 2013).

Sanatsal Etkinlikler

Bireyin yaratıcılık ve yeteneklerini sergilemesi ve geliştirilmesinde, kendini ifade etmesinin sağlanmasında eğitimin payı çok büyüktür. Eğitimin insana en büyük faydası uzun vadede bir yatırım olarak bilinmesidir. Bundan dolayı eğitim çok doğru planlanmalı ve amaçları çok iyi belirlenmelidir (Özsoy, 2007).

Eğitim sadece okullarda yapılmamalı, okulda ve okul dışında da gerçekleşmelidir. Eğitimin en geniş anlamı toplumdaki “kültürleşme” sürecinin bir parçasıdır (Artut, 2004)

İnsanlar genelde anlaşma şekli olarak yazmayı ve konuşmayı benimserler. Sanat da insanlar için bir anlatma aracı olabilir. Her gün kullanılan sözcüklerle açıklanamayan duygu ve düşünceler sanat yolu ile ifade edilebilir. Yani sanat basitçe tanımlamanın veya bir öyküyü anlatmanın ötesine giden farklı yollarla, dillerle anlatmayı deneyen bir anlatım tarzıdır (Özsoy, 2007).

Nitelikli insan yetiştirmek adına insanlığın gelişim evresinin her aşamasında eğitimler yapıldığı gibi sanat eğitimi alanında da çalışmalar yapılmıştır. Bu eğitimler gelişmeye fayda göstermiştir. Sanat eğitimi şöyle tanımlayabiliriz. Sanat eğitimi, sanatla uğraşan ve sanat eserini değerlendiren ve bu alanda ki tüm yetilerini ve zamanını eğitmektir. İnsan duygu ve düşünce uyumunu sağlamak istiyorsa tüm eğitim süreçlerini etkili kullanmak durumundadır (Balamir, 2001).

Sanat eğitimi genel anlamda sanatların tüm alanlarını (resim, heykel, mimari, görsel iletişim, fotoğraf, sinema, müzik, dans, tiyatro, edebiyat, çevre sorunları, tasarımlar vb.) eğitim kurumlarında ve kurum harici tüm yaratıcı sanat eğitimi kapsamaktadır. Kısaca sanat eğitimi, okullarda verilen alana ilişkin dersleri içermektedir. Bireye kendi yaşantıları yoluyla istedik sanatsal davranışlar kazandırma süreci de denilmektedir (Ünver, 2002).

Eğitimde Sanatsal Etkinlikler

Günümüzde çağdaş eğitim ile birlikte çocuklardan farklı beklentiler kendini göstermeye başlamıştır. Artık uysal, verilen alan ve hiçbir şey katmadan geri veren, soru sormayan, öğretmeni veya anne babaya sürekli sorular sormadan rahatsız etmeyen, pasif çocuklar değil, daha aktif, araştıran, sosyal ilişkisi kuvvetli, kendisi ve çevresi ile barışık bireyler yetiştirilmek hedeflenmektedir (Güneysu, 2003).

“Eğitimde drama da oyun süreçlerindeki ve yaşam durumlarındaki “dramatik an”lar lider/öğretmene, grup içerisinde etkileşimleri oluşturur. Drama; eğitim, sanat ve kültür gibi ana disiplinlere dayalı bir alandır” (MEB, 2006).

Yaratıcı drama etkinlikleri; kuramsal bir çerçeve kazandırılmasından ziyade oyunlaştırılma, canlandırma ve doğaçlama temel alınarak atölye çalışmaları çerçevesinde yürütülür. Drama, yaşam durumlarını oyun içerisinde ki özgürlük ögesinden faydalanarak yaratıcı süreçler elde etme yolu ile; katılımcıların kedilerini ve başkalarını tanıma, empati yapabilme gibi beceriler kazandırır. Dolayısıyla drama bir düzen, bir öğretim metodu ve bir sanat eğitimi alanıdır denilebilir (Üstündağ, 2006).

Duygularını, düşüncelerini konuşarak ifade etmekte yetersiz kalan çocuk sanat etkinlikleriyle rahatlar, kendini ifade eder, yaratıcı ürünler oluşturarak doyuma ulaşır. Aynı zamanda sanat çocuğun dünyayı ve dünyadaki ilişkileri algılamasını, çok boyutlu düşünmesini, kendine güvenmesini, kişiliğinin gelişmesini, yaşadığı toplumun kültürünü öğrenmesini sağlar. Sanat etkinliklerinin grup olarak yapılması işbirliği, paylaşma gibi sosyal becerilerin

gelişimini, çocuğun kendini ve diğerlerini kabul etmesini, gruba kendini kabul ettirmesini sağlar (Buyurgan ve Buyurgan, 2001; Abacı, 2003; Artut, 2004).

Yaratıcı drama; kişinin gözlem yetisini geliştirmesinde rol oynar, kendisine ve etrafına olan farkındalığını artırır, bireyde hoşgörü anlayışını geliştirir, gerçekleri saptırmadan farklı bakış açıları ile algılayabilme becerisini geliştirir. Bireylere kendi gibi olmayı edinmeyi sağlar, kişilerin yaratıcı süreçlerde daha ileri ilişkiler geliştirebilmeyi, evrensel ve demokratik tutum geliştirilmesinde ve toplumsal kalıpları sorgulama becerilerini kazandırmada etkili bir öğretim yöntemidir (Bozdoğan, 2003).

Spor Etkinlikleri

Oyun içerisinde çocuk, kurallara uygun hareket etmeyi öğrenmenin yanında, hırçnlık ve huysuzluk gibi özelliklerini azaltır sosyal çevrede yerini alır. Kendisine ve etrafına vereceği zararlı davranışlardan uzaklaşır, kendisini kontrol etmeyi öğrenir. Böylece devamlı disiplin altında kalarak, zekâsını da kullanır ve toplumda lider olarak yer edinir (Akıncı, 2007).

Spor ve edinilen uluslararası başarılar, toplumun yaşamın her anında, moral ve motivasyonunda büyük bir önem arz eder. Geçen her gün ivme kazanan bilim ve teknolojinin katkısıyla spordaki erişimler yenilendikçe, sporcu ve spor gruplarının temsil ettikleri ülkenin teknik, teknolojik eğitim ve ekonomik standartları yarıştırlır hale gelmiştir (Sunay, 1998).

Spor, yalnızca insanın kas gücünü geliştirmesiyle elde edilen güzel görünümlü bir vücuda sahip olmak için bir araç veya yetenekli olduğu spor dalında başarıya ulaşması demek değildir. Spor, bunların yanında hoşgörü, yardımsever, dost canlısı, doğayı seven sağlıklı ruh yapısına sahip bireysel edinimleri sağlar. Bu görünümle ülke ekonomisi ve insan gücüne dayalı iş verimi de o ölçüde artmış olabilecektir (Çelik, 1996).

Dünya ulusları sporu en güvenilir yayım aracı olarak kabul etmişler ve uluslararası spor teşkilatlarının da kendilerini temsil edecek genç bireylerin de en iyi şekilde yetiştirilmesi gereğine inanmışlardır (Spor Loto Kanun Tasarısı, 1970). Bu açıdan "spor toplumun aynasıdır" sözü tam yerine oturmuş bir ifadedir. Bu açıdan bir ulusun sporda ki başarısı o toplumun ekonomik gelişmişliğinin yanında; hem eğitim hem de teknolojik açıdan da ilerlemesine de bağlı olmaktadır. Bu bağlamda spordaki başarıyla gelişmişlik derecesi arasında olumlu bir ilişkinin oluşumundan söz edilebilir (Sunay, 1998).

Eğitimde Spor Etkinlikleri

Beden eğitimi ve sporun muayyen öğeleri vardır. Her ne kadar beden eğitimi ve spor eğitimindeki kurallar, genelde sosyal normlar ve rollerden farklılık gösteriyor olsa da, spordaki bu sosyal özellikleri genel normlar olarak toplumun diğer alanlarına aktarmakta o kadar da güç değildir. Ayrıca toplumda birlikte yaşam sürmek adına bu kaide ve davranışları sporla öğrenebilme mühimdir. Beden eğitimi ve sporun öğeleri; sporda dakiklik, titizlik, müteallik, iletişim, düzenlilik, saygı, dostluk, yardımlaşma, tanıma, yumuşaklık, hoşgörü, ciddiyet, mertlik, güven, ortak sorumluluk, cesurluk, neşelilik ve haz alma ilkeleri olarak sıralanabilir (Kale 2007).

Beden eğitimi, bilişsel gelişim açısından; araştırmacı düşünme becerisini artırır, problem çözme yetisi gelişimini destekler, kavram gelişimine katkı sağlar, bilişsel alan işlevselleşir. Motor gelişim açısından; temel hareketlerin gelişimine destek sağlar, motor gelişimi ve kas koordinasyonuna dayanır, bedensel farkındalığı artırır, fiziksel uyumu geliştirir, yaşam boyu spor alışkanlığı oluşmasını ve devamlılığını sağlar. Psiko-sosyal gelişim açısından; sosyal yeterlik yetilerinin olgunlaşması sağlanır, olumlu benlik gelişimi desteklenir, empati duygusu gelişir, kendisinin dışındaki bireylerin haklarına ve özelliklerine saygı göstermeyi öğrenir, karşısına çıkabilecek problemlerle baş edebilme yanı güçlenir, çocukların işbirliği ve ekip çalışması gibi toplumsal yaşam becerileri gelişir (Özer ve Özer 2012; Tepeli 2010b).

Çocuklar fiziki etkinliklere ve okul öncesinde büyük öneme sahip olan devinimsel oyun ve etkinliklerde aktif rol alarak işbirliğini, yardımlaşmayı, hoşgörü, paylaşmayı, arkadaşlarına ve oyunun kurallarına saygılı olmayı ve duygularını kontrol edebilmeyi öğrenir. Çocuk, etkinliklerin içerisinde vücudunu ve yeteneklerini tanır, kendini ifade etme fırsatını bulur. Yaratıcı ve sorunlarla baş edebilme becerileri gelişir. Oyunlarda elde edilen başarı, kendini yeterli hissetmesini sağlar (Çağlak 2005).

Kültürel Etkinlikler

Kültür, bireylerce sosyal yollarla kazanılan ve aktarılan bir değer, yargı, inanç, simge ve davranış ölçüleri düzeni ve böylece ortaya çıkan ananevi davranış kalıplarının simgesel ve maddi ürünleridir (Tolan, 1993).

Kültürün elde edilmesi ve gelecek kuşaklara aktarılması, öğretim ve öğrenme sonunda elde edilir. Ziya Gökalp'e göre sosyalleşme eğitim demektir (Erkal, 1982). Bir toplumun kültürü, geniş ölçüde onu oluşturanların kişiliklerine

biçim verir. Zira kişilik, herkesle ortak olan ve çocukluktan itibaren geçirilmiş yaşantıların ürünüdür (Dönmezer, 1994).

Sosyalleşme süreci kişilerde, sporcu kimliğe sahip olmayı da etkilemektedir. Kişiliğin gelişmesini, bireyselliğin oluşması takip eder. Böylelikle şahsiyetini yani kendi kendisini tanıyan, kendisi gibi olan insanlarla benzerliklerini ve farklılıklarını gözleyen bir kimse daha sonra da bir bireysellik elde etmektedir. Bireyin sosyal ilişkiler içinde yer alarak toplumla kaynaşması ve belirli işlevleri yerine getirmesi, sosyalleşme sürecinde katettiği yola bağlıdır. Kişiliğini geliştiremeyen ve bireysellik yoluyla yaratıcı olamayan bir kimse, toplum üyeliğini de kazanmamaktadır (Mengütay, 1997).

Eğitimde Kültürel Etkinlikler

Global dünya şartlarında toplumların bir kısmının tarihsel motifleri ve kültürel değerlerinin zamanla yok edildiği görülmektedir. Asimile olan toplumun çocukları kendi kültürel değerlerinden uzaklaşmaktadır. Öte yandan çocukların kültürel değerlerinin bilincinde olması, onu kültüründen uzaklaştıramayacaktır. Okul öncesi eğitim sürecinde yer alan, tarihsel özellikleri olan ve kültüre dair sosyal bilgiler alanındaki sosyo-kültürel konular ve eğitimi bu hedefe hizmet etmektedir (Coşkun-Keskin ve Daysal-Ersoy, 2012).

Bölgelerindeki sosyal bilgiler programında öğretilecek konu ve içeriği belirlemek için çocukların etik ve kültürel geçmişleri ve ait oldukları toplumun özelliklerinin bilincinde olmaları gerekir (Wortham, 2005).

Doğuları itibarıyla çevrelerindeki evreni kavramaya başlayan çocuklar, hayatlarının ilk dakikalarında tarihi konularla ilk karşılaşmalarını yaşarlar (Yiğit ve Sezer, 2009).

İlgili Araştırmalar

Köse'nin (2013) yapmış olduğu bu araştırmanın amacı sanatsal, kültürel, sportif ve başkaca ders dışı etkinliklerin önemi ve sınıflandırılmasıdır. Derslerin haricinde okullarda gerçekleştirilen faaliyetler tespit edilmiştir. Buna bağlı olarak yerli ve yabancı kaynaklar taranmış ve ders dışı faaliyetlerin içeriği ve alanlarını belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada, tarama türlerinden literatür taraması yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda okullarda çocukların ders dışında kontrollü olarak sanat, spor ve kültürel faaliyetlere yönlendirecek özendirici önlemler almak, eğitim açısından çok önemlidir.

Büküşoğlu ve Bayturan'ın (2005) birlikte hazırlamış oldukları çalışmaya göre; kendini gerçekleştirme, bireyin karakterinin oluşmasında, kişiliğini bulabilmesinde büyük bir önem arz etmektedir ve sosyalleşme sürecinin bir parçasıdır. Sosyalleşme süreci ile aile, arkadaşlık, toplum ilişkileri, kültür, spor, sanat, müzik etkinlikleri, medya, sosyal medya gibi birçok olgu arasında girift bir ilişki bulunmaktadır. Serbest zaman etkinliklerinin (SZE) gençlerin bir araya gelmeleri, gruba aidiyet, birbirlerinden etkilenme gibi faydaları nedeniyle diğer etkinliklerden daha olumlu faydaları bulunmaktadır. Çalışmanın amacı serbest zaman etkinliklerinin gençler üzerinde eğitsel ve sosyal anlamda etkilerinin ortaya konabilmesidir. Araştırmada ODTÜ Öğrenci Toplulukları, Hacettepe Üniversitesi Serbest Zaman Kulüpleri, Yenimahalle ve Çankaya Gençlik Merkezine faal olarak katılım sağlayan 389 genç örneklem grubu olarak belirlenmiştir. Anket yönteminin kullanıldığı araştırmaya göre örneklem grubunun büyük bölümünde SZE sonrası daha etkin, sosyal, kendinden emin, daha az kaygılı oldukları görülmüş ve olumlu yönde psikososyal gelişmeler gösterdikleri belirlenmiştir.

Sanat insanın hislerini, düşünce ve deneyimlerini estetik bir seviyede aktarabilmesine yardımcı olur. Sanatla uğraşan bireyler kalıp ve kuralların dışına çıkabilme yeteneğine sahiptirler ve bağımsız düşünebilir, iç dünyalarındaki heyecanı, yaratıcılığı doğru bir şekilde yönlendirebilirler. Sanat, eğitim faaliyetleri gibi bireyin sosyalleşmesine yardımcı olan bir faaliyettir ve sanat eğitimi çok önemlidir. Yapılan bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin sanat eğitimi ve önemi konusunda fikirlerini bir takım demografik değişkenler ışığında ortaya koymalarını sağlamaktır. Çalışmanın örneklem grubunu, 2014-2015 yıllarında Antalya ilindeki merkezi devlet ortaöğretimde okuyan 741 öğrenci oluşturmaktadır ve betimsel tarama metodlarından 'Genel Tarama Modeli' kullanılmıştır. Çalışma göstermiştir ki ortaöğretim öğrencileri sanat ve sanat eğitimi hakkında yeterli bilgiye sahip değildirlere, grup üyeleri arasında cinsiyete dayalı fikir ayrılıkları yoktur ve spor okulunda okuyan öğrenciler sanat ve sanat eğitimi konusunda daha olumlu görüşler bildirmişlerdir (Sarığöz, Sağ ve Cam 2015).

Şahan'ın (2007) araştırmasının amacı sosyalleşmeye yardımcı olan spor etkinliklerinin sosyalleşme süreçleri üzerindeki etkisinin belirlenmesidir. Çalışmada doğumlarından ergenlik dönemlerine kadar bireylerin gelişim süreçleri mercek altına alınmış karakterin oluşmasında etkili olan olgular araştırılmıştır. Anket yönteminden faydalanılan çalışmada ve araştırma evreni olarak Gazi Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde üç farklı bölümde lisans eğitimi alan öğrenciler seçilmiştir. Sonuç olarak sporun eğitim sürecindeki önemi ve genç bireylerin sosyalleşme sürecinde ve problemlerinin azalmasında sporun çok önemli bir faaliyet olduğu görülmüştür.

Üniversitelerin spor ile alakalı bölümleriyle birlikte bu alan haricinde kalan diğer bölümlerin de, özellikle toplum bilimi ile alakalı bölümlerinin de sportif faaliyetlere yönelmelerinin toplumsal açıdan faydalı olacağı kanaati hâsıl olmuştur.

Çölgeçen'in (2008) yapmış olduğu araştırmanın amacı; kültür sanat sponsorluğunun Türkiye'deki uygulama süreçleri, çoğunlukla ortaya çıkan problemlerin belirlenmesi, ortaya çıkacak veriler kullanılarak belirlenen sorunların çözüme kavuşturulması amacıyla atılacak adımların belirlenmesi ve çözüm önerileri getirmektir. Çalışmada betimsel tarama yönteminden faydalanılmıştır ve örneklem grubunu Türkiye İş Bankası, Efes Pilsen ve TÜRSAK'ın iletişim direktörleri oluşturmaktadır. Araştırma sonunda özel sektörde hizmet verene kuruluşların sanat ve kültürün gelişmesi için sponsorluk anlamında sundukları destek konusunda pek çok sıkıntı yaşandığı görülmüştür. Türkiye'de sponsorluk kavramının yasal sınırlarının tam olarak belirlenememesinin bu sıkıntıların temelini oluşturmaktadır. Sanata ve kültüre verilecek destekten ziyade bu faaliyetlerin bahsi geçen kuruluşların itibar edinmeye ve ün kazanmaya yönelik gayret göstermeleri ortaya çıkan problemlerin nedeni olarak görülebilir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada bir durumu var olan şekliyle olabildiğince ideal bir şekilde betimlemeyi amaçlayan tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a (2013) göre tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Bu nedenle araştırma modeli olarak tarama modeli seçilmiştir. Ayrıca araştırma nitel veri toplama araçlarından, yarı yapılandırılmış görüşme formu kapsamında da gerçekleştirilmiştir.

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcıları İzmir ili Ödemiş ilçesinde bulunan öğretmenler oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerden ise kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle yapılmıştır. Ödemiş ilçesinde 2500 öğretmen vardır ve gönüllülük esasına göre 37 öğretmenle görüşme yapılmıştır.

Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama aracını tarama modellerinde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile veriler toplanmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan 16 tane soru vardır. Bu sorular kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlerle ilgilidir. Soruların geçerliği, güvenilirliğin, ve amaca hizmet etmesini sağlamak açısından danışman görüşü alınmış, literatür taraması yapılarak soru havuzu oluşturulmuştur. Sonra sorular 16'ya indirilmiştir. Verilere, Google form üzerinden ve mail üzerinden ulaşılmıştır. 15 Nisan-15 Mayıs tarihleri arasında mail gönderilen 40 kişiden 37 kişinin katılım gösterdiği, verilen cevapların içerik analizi yöntemiyle değerlendirilerek, araştırmanın amaçları doğrultusunda gelen cevaplara içerik analizi yapılarak, analiz sonuçları bulgularda yansıtılmıştır.

Danışman öğretim üyesinin görüşleri doğrultusunda yapılan içerik analizleri teyid edilerek araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Çalışma grubunun mülakat sorularına verdikleri cevaplar, aslını bozmadan orijinal görüşler korunarak araştırmacı tarafından kısaltılması sağlanmıştır. Nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanan bu araştırmada "içerik analizi" yapılmıştır. Analiz sürecinde öncelikle, yazılı formlar ve görüşme kayıtları deşifre edilip çözümlenmeler yapılmıştır.

BULGULAR

Bulgulara yönelik analizler öğretmenlere sorulan görüşme sorularındaki sorulara göre şekillendirilmiştir. Her bir soruya verdikleri cevaplar bir tema olarak değerlendirilmiş buna göre aşağıda sunulmuştur. Buna göre;

2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyine ilişkin görüşler

Tablo 1:2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyine ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Yetersiz	20
Zor uygulanır	8
Başarılı buluyorum	5

Tablo 1'de 2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyine ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 20) Yetersiz buluyorum olarak ifade etmiştir. Katılımcıların 2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyine ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“İnşallah uygulamaya geçirilir, çünkü uygulamada yetersiz kalmaktadır. Ders dışı etkinlikler, ülkemizde okullarda hak ettiği yeri edinememiştir. Daha fazla etkinlik yapılırsa, okullar sosyalleşme merkezleri haline getirilebilir ne yazık ki şu an için yetersizdir. Derslerle bütünleşik bir yapıda mutlaka sürece dâhil edilmeli ancak yeterli derecede dâhil edilememektedir. Orta düzeyde uygulanmaya çalışıldığını ancak yetersiz olduğunu düşünüyorum özellikle 21. yüzyıl becerilerine ait etkinliklerin tercih edildiğini ve bunda başarılı olduğunu düşünüyorum. Vurgulanan etkinliklerin Uygulanma alanı tam olarak oluşmuş görünmüyor. Bu anlamda henüz yetersiz. Eğer alanın da oluşması adına çalışmalar yapılırsa gayet iyi olacağını düşünüyorum. Ders dışı etkinliklerin okullarda yeterli düzeyde uygulandığını düşünmüyorum. Yeterli olduğunu düşünmüyorum, daha hayata uyarlanabilir olması gerekir. Yetersiz buluyorum. “ (f=20)

“ Zor uygulanır. Okullardaki fiziksel imkânların artırılması, öğretmenlerin yeni eğitim modellerine uygun eğitilmeleri gerekir, bu yapılmazsa zor uygulanır. Her ne kadar doğru bir amaçla oluşturulmaya çalışılmış olduğunu düşünsem de zor uygulanacağını düşünüyorum. “ (f=8)

“ Kesinlikle başarılı buluyorum. Gerekli. Okul sadece derslerden ibaret değil. Bireyi hayata hazırlar. Okullarda ders dışı etkinlikler kulüpler tarafından etkin bir şekilde planlandığında başarılı bir şekilde uygulanıyor. Ders dışı etkinliklerin okullarda yeterli düzeyde uygulandığını düşünmüyorum. Pandemiden dolayı aksaklıklar olsa da her yıl bir önceki yıldan daha verimli. Okulumuzdaki beceri atölyelerinde ders dışı etkinlikler disiplinler arası kazanımlarla rahatça ilişkilendirilebilmektedir. Başarılı ve faydalı buluyorum. “ (f=5)

Verilen diğer cevaplar

“Görsel sanatlar, yazılım ve tasarım, müzik, drama ve eleştirel düşünce, tabiat ve hayvan bakım, yaşam becerileri, açık hava sporları, salon sporları, fen teknolojik matematik mühendislik atölyeleri var: Pilot uygulamalar aşamasındadır.”

“Çoğunun reklam amaçlı olduğunu düşünüyorum”

“Okullarda yapılan kültürel faaliyetlere ilişkin görüşler”

Tablo 2: Okullarda yapılan kültürel faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız?” sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Okul gezisi	15
Kitap okuma etkinliği	8
Müze ziyareti	5
Satranç	4

Tablo 2’de Okullarda yapılan kültürel faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnekle açıklayınız sorusuna dair katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 15) Okul gezileri- okulca gezi düzenliyoruz olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullarda yapılan kültürel faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız sorusuna yönelik olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Gezi, piknik vb. Okul gezisi, il içinde Okul gezileri, eğitim amaçlı yapılan seminerler, tarihi yerlerin gezilmesi ve sınıf piknikleri yapılan kültürel faaliyetlerdendir. Genelde sınıf gezileri” (f=15)

“Edep okulu isimli bir çalışma kapsamında öğrencilere milli manevi değerlerimiz kitap okuma ve okul içi uygulamalarla kazandırılmaya çalışılıyor. Okulumuzda kitap okumayı geliştirmek için kitap okuma etkinlikleri düzenliyoruz. Öğrencileri okumaya teşvik etmek için okuma günleri düzenliyoruz. Kitap okuma etkinlikleri yapıyoruz” (f=8)

“Öğrencilerimiz için zaman zaman müze gezileri düzenliyoruz. Öğrencileri genel kültür artırımı için müzeye götürüyoruz. Müze gezileri düzenliyoruz. “ (f=5)

“Zekâ gelişimini artırdığı için satranç yarışmaları yapıyoruz. Uygulanabilirliği kolay ve masrafsız olduğu için satranç oyunu yarışmaları yapıyoruz. Satranç yarışmaları yapıyoruz.” (f=4)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Tiyatro, folklor, Satranç, beş taş gibi turnuvalar, Okulumuzda yazar Gülten DAYIOĞLU’nu ağırladık imza günü ve söyleşi yaptık.”

Araştırmada “Okullarda yapılan sanatsal faaliyetlere ilişkin görüşler”

Tablo 3: Okullarda yapılan sanatsal faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	

Görüşler	f
Resim sergileri	18
Tiyatro	6
Folklor	4
Müzik etkinlikleri	4

Tablo 3’de Okullarda yapılan sanatsal faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 18) resim sergileri- okulunuzda resim sergileri düzenliyoruz olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullarda yapılan sanatsal faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız sorusuna ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Okulumuzda resim sergileri ve yarışmaları düzenliyoruz. Bizim okulda resim sergileri düzenlenmektedir. Özellikle küçük çocuklar resim yapmayı çok seviyorlar, bizde resim sergileri düzenliyoruz. Uygulanabilirliği kolay olduğundan genelde resim sergisi düzenliyoruz. Resim sergileri düzenliyoruz.” (f=18)

“Okulumuzda tiyatro etkinlikleri düzenliyoruz. Okul olarak Bağcılar belediyesinin tiyatro etkinliklerine katılıyoruz. Okulumuzda tiyatro etkinlikleri düzenliyoruz. Okulumuzda her sene tiyatro kulübü kurularak seçilen bir oyun hazırlanmakta daha sonra şehir genelinde sergilenmekte ve diğer illerden de davet almaktadır. Sanatsal olarak seçilen bir tiyatro oyununun gerekli ortam sağlanarak okulda veya yerinde yapıldığı görülür. Çalıştığımız ilçede okullarda düzenlenen kısa tiyatral etkinlikler mevcut.” (f=6)

“Bizim okulda şartlar diğer faaliyetler için çok uygun bulunmadığından folklor uygulanmaktadır. Okulda bir folklor ekibi kurduk. Okulumuzda folklor oynanıyor. Folklor.” (f=4)

“Okulda müzik etkinlikleri düzenlenmektedir. Bizim okulda müzik öğretmenimiz bu alanda ilgisi olan çocuklara gitar çalmayı öğretmektedir. Okulda gitar çalan çocuklara törenlerde görev verilmektedir. Okulumuzda müzikle ilgili etkinlikler yapılmaktadır.” (f=4)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Biz okul olarak okulumuzun bazı bölümlerini öğrencilerle birlikte boyadık.”

“Görsel sanatlar atölyesinde yapılan çalışmalar.”

“Ebru çalışması yapıldı.”

“Okulumuzda müze gezileri sinema günleri yapıyoruz.”

Okullarda yapılan sportif faaliyetlere ilişkin görüşler

Tablo 4: Okullarda yapılan sportif faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Futbol	16
Voleybol	9
Masa Tenisi	6

Tablo 4’de Okullarda yapılan sportif faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 16) futbol olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullarda yapılan sportif faaliyetler nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan bir örnek ile açıklayınız sorusuna yönelik olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Sportif faaliyetlere koordineli olarak düzenlenen sportif turnuvalar örnek gösterilebilir. Örneğin okulunuzda seçilen bir grup öğrenci ile futbol turnuvalarına katıldığımız olmuştur. Okulumuza futbol takımı kurulmuştur. Okulumuzda futbol turnuvaları düzenlenmektedir. Okulumuzda sınıflar arası futbol yarışmaları yapılmaktadır.” (f=16)

“Okulumuzda okullar arası voleybol maçları yapılmaktadır. Okulumuzda sınıflar arası voleybol turnuvaları düzenlenmektedir. Voleybol.” (f=9)

“Okulumuzda masa tenisi alanında yarışmalar düzenlenmektedir. Okulumuzda sportif etkinlik olarak masa tenisi vardır. Masa tenisi. (f=6)

Verilen diğer cevaplar ise

“Çocuk oyunları, Trambolin, Hentbol.”

“Doğa sporları etkinliği”

“Sınıflar arası yarışmalar”

Araştırmada “Okullarda yapılan sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerde karşılaşılan zorluklara ilişkin görüşler

Tablo 5: Okullarda yapılan sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerde karşılaşılan zorluklar nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan etkinlikte karşılaştığınız bir örnek ile açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Malzeme ve mekân yetersizliği	14
Zaman problemi	10
Ekonomik	7
Herhangi bir problemle karşılaşmıyoruz	3

Tablo 5’de Okullarda yapılan sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerde karşılaşılan zorluklar nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan etkinlikte karşılaştığınız bir örnek ile açıklayınız. Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 14) malzeme ve mekân yetersizliği olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullarda yapılan sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerde karşılaşılan zorluklar nelerdir? Okulunuzda ya da ilçenizde yapılan etkinlikte karşılaştığınız bir örnek ile açıklayınız. Sorusuna ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Kaynak ve destek konusunda öğretmenler genellikle yalnız bırakılıyor. Destek veren imkân sağlayan okul yöneticilerine ihtiyaç var. Yeterli yer bulunmamaktadır bu faaliyetler için. Malzeme eksikliği çoğu zaman. En büyük zorluk malzeme tedariki ayrıca okulların merkeze uzak olmasından dolayı koordine eksikliği ya da iletişim kanallarından kaynaklı olumsuzluklar. Malzeme eksikliği top için bile para topluyoruz. Okullarda sanatsal çalışmalar için oluşturulmuş sınıf bulunmamaktadır. Okul bahçelerinde yeterince spor alanları bulunmamaktadır. Okul dışındaki çalışmalara götürülecek öğrenciler için araç ayarlamakta güçlük çekiyoruz. Okulların çalışmaları sergilemek için salonunun bulunmaması da karşımızda duran önemli problemler arasındadır “ (f=14)

“En büyük zorluk ders dışı etkinliklerin yapılması için yeterli zaman olmamasıdır. Öğrenci ve Öğretmenler bu faaliyetler için özel zaman ayırmaları gerekmektedir. Müfredat saatinde çocukları çalıştırmak zor oluyor. Kendi okulum açısından değerlendirdiğimde yaşanan problemleri zaman ve imkân olarak iki grupta toplayabilirim. Öğrenciler ve öğretmenlerin yoğun akademik ders programları sebebiyle faaliyetlere katılımı yeterince öğretmen veya öğrenci bulamıyoruz. Müfredat yoğunluğundan pek fırsat olmamaktadır. Okul açısından bakıldığı zaman en büyük problemin zaman olduğunu düşünüyorum. Bu tür etkinliklere daha fazla zaman ayrılmalı. En büyük sıkıntının tam gün derslerin olduğu bir okulda ders dışı faaliyetlere ayıracak zaman bulunamamasıdır derslerden sonra öğrencinin yapması gereken ödevleri katılması gereken kurslar olduğu için ve öğrenci ders esnasında almak akademik başarısını etkileyeceği için yeterince katılım olmamaktadır.” (f=10)

“Maddi desteğimiz yok. Öğrenci ve velilerimizin ekstra harcamalar için maddi olanakları yetersiz kalmaktadır. Ulaşım ve maliyetleri karşılama sıkıntısı.” (f=7)

“ Herhangi bir zorlukla karşılaşmıyoruz.” (f=3)

Verilen diğer cevaplar ise:

“İlkokullarda resim ve beden derslerine branş öğretmenlerinin girmemesi”

“Etkili eğitmen eksikliği”

“Faaliyetlerin tam anlamıyla koordineli olarak yönergelerinin açık ve anlaşılır olmaması zorluklara yol açabilmektedir. Örneğin sportif faaliyet olarak katıldığımız çocuk oyunlarından mendil kapmaca oyununun yönergelerinin farklılık gösterir olması karmaşaya yol açabilmektedir.”

Araştırmada “Okullardaki en çok tercih edilen kültürel faaliyetlere ilişkin görüşler

Tablo 6: Okullardaki en çok tercih edilen kültürel faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Sınıf gezileri	13
Kermesler	7
Şiir ve resim yarışmaları-	5
Sinema ve gezi	5

Tablo 6’da Okullardaki en çok tercih edilen kültürel faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük

bir bölümü (f=13) sınıf gezileri çünkü eğlencelidir olarak ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin Okullardaki en çok tercih edilen kültürel faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız. Sorusuna ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir

“Sınıf gezileri. Çocuklar için eğlenceli oluyor aynı zamanda görebilerek öğrenmeye imkân sağlıyor. Okulumuzda en çok tercih edilen kültürel faaliyet olarak gezilerini gösterebiliriz. Bu etkinliğin daha fazla seçilmesini sebebi sos yo ekonomik olarak dezavantajlı bir bölgede öğretmenlik yapıyor olmamızdan kaynaklanmaktadır. Sinema veya gezi faaliyetleri öğrencilerin daha çok ilgisini çektiği ve eğlenceli bulunduğu için tercih ediliyor. Genelde sınıf gezisi çünkü veliden ücreti toplanır. En çok tercih edilen kültürel faaliyet sınıf gezileridir çünkü hem eğlencelidir hem de okulumuz için en uygun olan etkinlik budur.” (f=13)

“Kermesler çünkü kaynak konusunda okula yükü yok getirisi var. Veliler çoğu organizasyonu üstleniyor. Bundan öteye geçilen okullar çok nadir. Kermesler çünkü okula maddi anlamda kaynak getirisi var. Okulumuzda kermesler yapılmaktadır ve kermes sonucunda okulun eksiklikleri giderilmektedir. (f=7)

“Şiir okuma ve resim yarışmaları etkinliği tercih ediliyor çünkü olay çalışma koşullarından kaynaklı. Yarışmalar. Resim, şiir yarışmaları. Katılımı kolay olması. Resim şiir yarışmaları çünkü ekstrası yok uygulanabilirliği kolay. Resim ve şiir yarışması çünkü okulumuzda diğer etkinlikler için yeterli fiziki alan yok, Bu tür yarışmaların ise uygulanabilirliği kolay olmaktadır.” (f=5)

“ Sinema ve geziler düzenleniyor. Sinemaya gitme etkinlikleri çünkü çocuklar yaşları gereği sinemayı seviyorlar ve arkadaşları ile birlikte gitmekten hoşlanıyorlar. Sinemaya gitmek gibi faaliyetler düzenleniyor çünkü çocukların hoşuna gidiyor.” (F=5)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Aileler kendileri çocuklarını tiyatroya götüremediklerinden okulda daha kolay ve uygun fiyata bu kültürel faaliyete ulaşabilmektedirler”.

“Halk oyunları.”

“Gelip gösteri yapılması”

“Yerli malı haftası. Öğrenci sadece nakliye işi yapıyor, iş bölümü sonrası öğrenciye düşen iş küçük olduğundan. Öğrenci çok iş olursa katılmıyor.”

“Yabancı dil etkinliği. İngilizcenin her alanda karşılığını çıkacağını bildikleri için.”

“Anma etkinlikleri. Programda yer almaları.”

“Genellikle bilgilendirici seminer yapılmaktadır. Bunun sebebi, en az maddi harcama yapılmasıdır.”

Araştırmada “Okullardaki en çok tercih edilen sanatsal faaliyetlere ilişkin görüşler

Tablo 7:Okullardaki en çok tercih edilen sanatsal faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Resim sergileri	16
Tiyatro	9
Koro oluşturma	8

Tablo 7’de Okullardaki en çok tercih edilen sanatsal faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=16) resim sergileri çünkü kolay uygulanabilmektedir olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin, okullardaki en çok tercih edilen sanatsal faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız sorusuna ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Resim sergileri çünkü uygulanabilirliği kolaydır ve öğrenci çalışmalarını paylaşmak motivasyonlarını artırıyor. Sanatsal olarak erişimi daha kolay olduğundan ve derslerde altyapısı verildiğinden resim yapma ve resim sergisidir. En çok tercih edilen sanatsal faaliyetlere müzik ve resim etkinlikleri örnek verilebilir. Öğrencilerin tercihi ve yeteneklerinin gelişmesi amacıyla daha çok yer verildiği söylenebilir. Resim. Çocuklar boyalarla, hayal gücü eşliğinde vakit geçirmeyi seviyor ve yapılması kolay. Resim sergileri en fazla yapılan sanatsal faaliyetlerdir çünkü kolay uygulanabilmektedir. Bunda, resim çalışmalarının öğrencilere yaptırılabilmesi kolaylık sağlamaktadır. Belirli gün ve haftalarla ilgili resim çalışmaları zevkli ve çocuklar resim yapmayı sevmeleri.” (f=16)

“Tiyatroya çok gidiyoruz çünkü çocuklar için eğlenceli oluyor aynı zamanda da okulumuza yürüme mesafesinde olması. Okulumuzun bulunduğu konum itibari ile sanat faaliyetlerine uzak olması nedeniyle tiyatrolar daha çok

dikkat çekici ve eğlenceli olmaktadır. Çünkü hem sosyoekonomik düzey hem de tiyatro salonlarına olan konumu göz önüne aldığımızda daha çok sevildiği ve dikkat çektiği görülmektedir.” (f=9)

“Koro oluşturma daha çok tercih ediliyor. Yine çalışma kolaylığı sebebi ile. Okul koroları aracılığıyla konserler düzenlenmesini örnek olarak verebilirim. Bunun temel sebebi de daha fazla öğrenciyi etkinliğe katabilmek ve uygulaması kolay olan bir çalışma olduğunu düşünüyorum.” (f=8)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Yılsonu gösterileri.”

“Gitar çalan çocuklara törende görev veriyoruz ve alkışlıyoruz. Çünkü müzikle ilgilenen çoğunluk gitar enstrümanını kullanıyor. Görsel sanatlar ve drama Dersler ile ilişkilendirme ve konuların akılda kalıcılığı çocukların yaparak yaşayarak öğrenme sürecine katkıda bulunmasından dolayı tercih sebebidir.”

“Okulumuzda yapılan böyle bir etkinlik yok.”

Araştırmada “Okullardaki en çok tercih edilen sportif faaliyetlere ilişkin görüşler

Tablo 8: Okullardaki en çok tercih edilen sportif faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Futbol- Sevilmesi ve kolaylığı	21
Basketbol ve voleybol	8

Tablo 8’de Okullardaki en çok tercih edilen sportif faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız. Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 21) futbol çünkü hem sevilmiştir ve hem de kolay uygulanabilirliği vardır. Öğretmenlerin okullardaki en çok tercih edilen sportif faaliyetler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu etkinliğin daha çok seçildiğini açıklayınız. Sorusuna yönelik olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Futbol turnuvaları çünkü herkes tarafından sevilmiştir ve aile katkı sunmasa bile çocuklar kendi başarılarına halledebiliyor. Futbol turnuvası çünkü futbol topu bulmak kolay ve her okulda kale var ama diğer malzemeler yok. Futbol, çocukların bu sporu sevmesi. Futbol çünkü ülkemizde en çok tercih edilen spor. En fazla futbol çalışmaları tercih edilmektedir. Bunun sebebi de uygulamak için daha kolay alan bulunması ve öğrencilerin en fazla tanıdığı spor dalı olmasıdır. Ülkemizdeki sportif faaliyet denilince ilk akla gelen futbol olduğu için, futbol turnuvaları en sık yapılan etkinliktir.. Futbol turnuvası herkesin ilgi alanıdır.” (f=21)

“Basketbol ve voleybol. Öğrenciler arasında en kolay ulaşılabilen ve bilindik spor dallarından olduğundan tercih edilmektedir. Okulumuzda basketbol ve voleybol takımları vardır. Çünkü ulaşılabilirliği kolaydır.” (f=9)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Turnuvalar, bahar şenlikleri.”

“Okul takımları”

“Yoktur”

“Geleneksel çocuk oyunları teşvik edilmektedir. Kapalı spor salonumuz olmadığından kullandığımız spor alanı yetersiz kalmaktadır.”

Araştırmada “Okullardaki sosyal(kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerin arttırılmasına ait okulun rolüne ilişkin görüşler

Tablo 9: Okullardaki sosyal(kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerin arttırılmasına ait okulun rolü nedir? Bu konuda(yönetimden) bir destek alıyor musunuz? Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Çok önemli temel nitelikte destek alıyoruz	25
Çok önemlidir ama destek almıyoruz	7

Tablo 9’da Okullardaki sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerin arttırılmasına ait okulun rolü nedir? Bu konuda (yönetimden) bir destek alıyor musunuz? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 25) çok önemli temel niteliktedir- destek alıyoruz olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin Okullardaki sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetlerin arttırılmasına ait okulun rolü nedir? Bu konuda (yönetimden) bir destek alıyor musunuz? Sorusuna yönelik olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Okul bu faaliyetleri öğretir. Yeri geldiğinde alıyoruz. Sosyal faaliyetlerin okullardaki en önemli destekçisi, bu konularda anlayışlı olan okul idarecidir. Okulumuzda bu konuda yönetimden destek alabiliyoruz. Özellikle planlama ve imkân, zaman oluşturmada okul başat rol oynamalıdır. Çok önemli, temel nitelikte. Bir etkinlik okul çatısı altındaysa eğer, veliler daha çok güveniyor ve devamlılık sağlanabiliyor. Alıyoruz. Okul sık sık bize bu konularda yönlendirme yapıyor. Sosyal faaliyetlerin artırılması hususunda okulun rolü oldukça fazladır. Bu faaliyetlerin düzenlenmesi gerçekleştirilmesi ve değerlendirilmesi hususunda okulun öncülük etmesi gerekmektedir. Bu konuda yönetimle iş birliği yapılmaktadır. Düzenlenen faaliyetler için gerekli izinleri alınması, planlamanın yapılması ulaşım, yer vb. Konularda idarenin desteği çok önemli. Okulun rolü hem maddi hem lojistik hem de danışmanlık hizmeti vermektir öğrencilerinin bunu yapabilmesi ile ilgili desteklemelidir okulumuzda yönetim tüm faaliyetleri destekler. Okullar çocukların rol model alacağı resmi bir kurumdur. Okul bu alanda basamakları oluşturmada ve öğrencilerin bu faaliyetler ile buluşmasında, tanınmasında rehberdir. Evet, yönetim her zaman elinden geldiğince destek sağlıyor. Okulun rolü yanı sıra okul idaresinin rolünden bahsedebiliriz. Okul idaresi öğrendim benlere ve öğrencilere daha fazla imkân tanıyarak okulun imkânlarını seferber ederek onları daha çok kültürel ve sportif faaliyetlere yönlendirebilir ve buluşturabilirler. Okul bu alanda basamakları oluşturmada ve öğrencilerin bu faaliyetler ile buluşmasında, tanınmasında rehberdir. Evet, yönetim her zaman elinden geldiğince destek sağlıyor.” (f=25)

“Okulun desteği çok önemlidir tabi ki. Okulda destek bulamıyoruz. Top parası toplanamıyor. Hayır destek yok para toplanmazsa öğretmen arkadaşlardan topluyoruz. Akademik başarısının her şey olduğu günümüzde, okul yönetimi yeterince destek vermiyor. Okulun rolü büyüktür ama destek almıyoruz. Okul en büyük etkendir bizim okulda destek alnamıyoruz”. (f=7)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Bu yıl için hayır.”

“Yönetimin isteği var ama desteği yok maalesef”.

Araştırmada “Öğretmenlerin okullardaki sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetleri yürütürken diğer paydaşlarla (diğer kurumlar, veliler, sosyal ve sivil kuruluşlar vb.) olan etkileşimlerine ilişkin görüşler

Tablo 10: Öğretmenlerin okullardaki sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetleri yürütürken diğer paydaşlarla (diğer kurumlar, veliler, sosyal ve sivil kuruluşlar vb.) olan etkileşimlerini okulumuzda ya da ilçenizde yapılan etkinlikten bir örnek ile açıklar mısınız? Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Geziler düzenleniyor	14
Futbol Turnuvaları	9

Tablo 10’da Öğretmenlerin okullardaki sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetleri yürütürken diğer paydaşlarla (diğer kurumlar, veliler, sosyal ve sivil kuruluşlar vb.) olan etkileşimlerini okulumuzda ya da ilçenizde yapılan etkinlikten bir örnek ile açıklar mısınız? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=14) geziler düzenleniyor- velilerle ve belediye ile etkileşim halinde oluyoruz. Olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullardaki sosyal (kültürel, sanatsal ve sportif) faaliyetleri yürütürken diğer paydaşlarla (diğer kurumlar, veliler, sosyal ve sivil kuruluşlar vb.) olan etkileşimlerini okulumuzda ya da ilçenizde yapılan etkinlikten bir örnek ile açıklar mısınız? Sorusuna ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Gezilerimizde velilerle ve belediye ile etkileşim haline geçiyoruz. Gezilerimizde İBB’den destek alıyoruz. Okulumuzda düzenlenen sınıf gezilerinde belediyeden destek alıyoruz. Düzenlenen gezilerde ailelerin ve belediyenin desteklerini alıyoruz.” (f=14)

“Okulumuzda futbol turnuvaları düzenlenmektedir. Bu turnuvalarda ise Gençlik ve spor müdürlüğü ile birlikte hareket ediyoruz. Okulumuz tarafından düzenlenen futbol turnuvaları için Gençlik ve spor müdürlüğünden destek alıyoruz”. (f=9)

Verilen diğer cevaplar ise;

“En fazla yapılan başka etkinliğe katılmak oluyor maalesef.”

“Çocuk oyunları ile ilçe spor müdürlüğünce düzenlenen etkinlikleri sayabiliriz.”

“Bu tür etkinlikleri planlar ve yaparken ilçemizden bu tür etkinliklerle çocuklara yönelik çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşlarının az olması aslında bir dezavantaj. Örneğin ilçemizdeki bir sivil toplum kuruluşu topluma mal olmuş bir isim adına turnuva düzenleyerek hem o topluma mal olmuş kişiyi öğrencilere tanıtır hem de turnuva sonucunda Madde iki solan ödüllerin karşılanmasında bizlere kolaylık sağlarlar. O örneğin bir öğretmen

Sendikası'nın topluma mal olmuş bir şairin ismini vererek bisiklet yarışması düzenlemesi İlçemizde verebilecek bir örnektir.”

“Okulumuzdan bir öğretmen arkadaşımız ilçede arkadaşlara da destek veriyor.”

“Paydaşların bu kadar fazla örneği olan bir çalışmaya rastlamadım. Daha çok öğretmen ve Veli ayağında kalıyor.”

“Bowling turnuvası gezi turları.”

“Okulumuzda özel eğitim ile ilgili "Özel Çocuk Özel Aile" bir proje çalışması gerçekleştirildi. Proje etkinliklerinde hem veliler hem de aileler için oldukça faydalı çalışmalar vardı. Proje ekibimizin yerel yönetimler ve STK'lar ile yaptığı iş birliği sayesinde okula sıfır maliyetle tüm etkinlikler başarıyla tamamlandı. Yetenekli öğretmenlerin okullara çok fazla artı değer sağladığını ve okul çevre bağına güçlendirdiğini düşünüyorum.”

“İş bölümü yapıp grup çalışması yapılmalıdır.”

“Okulumuzda böyle bir etkinlik yoktur.”

Araştırmada “Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarına yansımalarına ilişkin görüşler

Tablo 11: Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarına yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarına nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Olumlu olarak yansır, özgüven artmakta ve akademik başarı da artmaktadır	34
Davranışlara olumlu yansır ancak akademik başarıyı etkilemedi	3

Tablo 11’de Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarına yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarına nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 34) olumlu olarak yansımaktadır, özgüvenleri artmakta ve akademik başarıları da artmaktadır olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarına yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarına nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Özgüven artırıcı ve akademik başarıya katkı sağlar. Akıl zekâ oyunları kursuna giden öğrencinin matematik dersinde başarısının artması. Öğrencilerde problem çözme becerisini destekliyor. Çocuklar spor ile kendini iyi hissediyor. Hırs takım çalışması bir adım ileri gitmesini sağlıyor. Öğrencilerimizin özgüveni artıyor, yaşamın güzel taraflarını tanıdıkça güzel bir gelecek için mücadele istekleri artıyor. Önemli katkıda bulunur, çocuk sosyalleşir. Bu etkinlikler öğrencilerin motivesini, ders süreçlerine katkısını ve süreç gelişimlerini olumlu yönde etkiliyor. Bu konuda yapılmış birçok bilimsel çalışma da mevcut. Özgüveni yüksek başarılı öğrenciler oluyorlar. Özellikle öğrencilerin kendini tanıması ve ifade etmesine çok fazla katkıları oluyor. Çocukta özgüven duyguları gelişiyor. Buna doğru orantılı olarak akademik başarıya da katkı sağladığını düşünüyorum. Özgüven artırıcı ve akademik başarıya katkı sağlar. Öğrencilerimiz daha özgüvenli oluyor motivasyonları yüksek olduğu için daha istekli katılım sağlıyoruz. Bu faaliyetlere katılan ve toplum önüne çıkan öğrencilerin kendilerine olan özgüvenleri artmakta ve kendilerine hedefler belirlediklerinden derslerde başarılarını olumlu yönde etkilenmektedir. Yürütülen sosyal etkinlikler öğrenciyi düşünmeye hali hazırda bulunan bir etkinliğe katkı sağlamaya yönlendirdiği için bilişsel olarak gelişimlerine büyük ölçüde katkı sağlamıştır. Etkinliklerle yaptıkları çalışmalar neticesinde olaylara ve durumlara farklı bakış açısı geliştirmiş bu da akademik seviyelerini artırmıştır.” (f=34)

“Öngörülerini açılıyor ancak akademik başarıya etkisi olmuyor. Bilişsel düzeylerine olumlu yönde katkısı var. Akademik başarıları ile ters orantılı bir durum söz konusu. Destek olmuyor. Sorunuz yanlı bir soru destek olmadığını düşünen kişiler için cevaplanabilecek bir soru değil. Bilişsel anlamda yorumlama ve dışa dönüklük artmasına rağmen sınav sonuç başarıları atmadı.” (f=3)

Araştırmada “Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin duyuşsal becerilerinin gelişimine ilişkin görüşler

Tablo 12: Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin duyuşsal becerilerinin gelişimine yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin duyuşsal becerilerinin gelişimine nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Olumlu yönde etkilemektedir ve organlarını daha etkili kullanabilmektedirler	23

Tablo 12’de Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin duyuşsal becerilerinin gelişimine yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin duyuşsal becerilerinin gelişimine nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f = 23) olumlu yönde etkilemektedir ve organlarını daha etkili kullanmaktadırlar olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin duyuşsal becerilerinin gelişimine yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin duyuşsal becerilerinin gelişimine nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Öğrenciler, yapılan etkinlikler sayesinde, organlarını daha etkin kullanabilmektedir. Örneğin bir müzik etkinliği yapıldığında, etkinliğe katılan öğrencilerin işitsel gelişimi artmaktadır. Duyuşsal beceriler özellikle sanatsal etkinliklerle gelişiyor. Örneğin tiyatro çalışmalarında yer alan uyumsuz öğrencilerin okula uyum konusunda gelişme gösterdiği görüldü. Kendilerini ve duygularını daha rahat ifade edebiliyorlar. Örneğin yapılan bir drama etkinliği öğrencilerin empati becerilerini geliştirir ve bu nedenle tüm duyu çeşitlerini yaşamış ve hissetmiş olurlar. Paylaşımçı oluyorlar, ekip ruhuna ve biz olgusuna olumlu yönde katkısının olduğunu düşünüyorum. Takım ruhaniler arkadaşını destekleme ve paylaşım duyguları gelişiyor. Yetenekleri ve duyuşsal becerilerini geliştirmeleri noktasında etkili oluyor. Öğrenciler saygı ve sevgi yönlerini geliştirerek empati kurma bir grubun üyesi olma bir mensubiyet duygusu gelişmektedir. Öğrenmeyi daha istekli hale getirmektedir. Drama egzersizine katılan içine kapanık öğrencinin derslere daha aktif katılması. Öğrencilerin duyuşsal becerilerinin kapsamı genişler. Bu tür faaliyetlerin duyuşsal beceriler kapsamında insan ilişkilerine katkıda bulunacağını düşünüyorum. Örneğin bir müze gezisinde hem seyahat esnasında hem de gezi esnasında ilişki bakımından daha çok duyuşsal beceri gelişimine katkıda bulunacağını düşünüyorum. Duyuşsal etkileşimler sosyal becerilerle desteklemektedir.” (f=23)

“Duyuşsal özelliklerinden ziyade sosyal iletişim yönlerinin daha güçlü olduğunu gözlemleyebiliyorum. Çocukların bu tür etkinlikler sayesinde sosyal yönleri gelişmektedir. “ (f=13)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Kavgalar azaldı”

Araştırmada “Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin psikomotor becerilerinin gelişimine yansımalarına ilişkin görüşler

Tablo 13: Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin psikomotor becerilerinin gelişimine yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişimine nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Olumlu yönde yansımaktadır. Beyin kas koordinasyonu gelişmektedir.	32

Tablo 13’de Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin psikomotor becerilerinin gelişimine yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin psiko-motor becerilerinin gelişimine nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz. Sorusuna ilişkin olarak katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=32) olumlu yönde yansımaktadır. Beyin kas koordinasyonu gelişmektedir olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin psikomotor becerilerinin gelişimine yansımaları nasıldır? Bu etkinliklerin öğrencilerin psikomotor becerilerinin gelişimine nasıl destek olduğuna bir örnek veriniz sorusuna ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Yapılan hareketler sonucunda Psikomotor becerilerin artmasına neden olmaktadır. Bu etkinliklere katılan öğrencilerde, beyin ve kas koordinasyonu gelişmektedir. Örneğin bir dans etkinliğine katılan öğrencide, denge ve hareket ahengi artmaktadır. Psikomotor gelişimi destekliyor. Özellikle bilim fuarı ve sportif çalışmalarda yer alan öğrenciler gelişme gösteriyor. El becerilerinde ve el yazılarında güzelleşmeler oluyor. Zihin kas koordinasyonu okullarda bulunan sportif faaliyetlerle daha da gelişmekte. Satranç futbol gibi oyunlarla psikomotor becerilerini zihinsel becerilerle birlikte geliştirebilmektedirler. Sporun kendisi psikomotor zaten. Müzik sanat da keza öyle. Geliştirir tabiki. Spor yapanların iyi halay çekebildiğini biliyorum. İkisi de aynı şey. Beyin ayak koordinasyonunu sporla geliştirip, halayı kolbastıyı görünce yapabilmeye becerisi gelişiyor. Oyunlarda aktif rol aldığı için beyin kas koordinasyonu gelişiyor. Paletler kapsamına alınabilecek sportif faaliyetleri düşündüğümüzde öğrencilerin psikomotor becerilerine katkıda bulunacağını ve gelişimini destekleyeceğini düşünüyorum. Sportif faaliyetleri ve turnuvaları düşündüğümüzde öğrencilerin örneğin bir basketbol turnuvasında psikomotor becerilerin geliştirilmesine katkısı yadsınmaz. Deneyim kazanan öğrenci yeni becerilerin sahibi oluyor.” (f=32)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Daha fit, dinamik ve sağlıklı bir beden yapısına sahip oluyorlar.”

“Hem sanatsal faaliyet olarak tiyatrodaki hem sportif alet olarak antrenmanda hem de kültürel faaliyet olarak okuma araştırma ve sunum yapabilme yetenekleri gelişmektedir.”

“Okulumuzda oyun temelli öğrenme stratejileri uygulayan ilköğretim öğretmenlerimiz var bu sınıflardaki öğrencilerin ileri düzey sınıflarda beden eğitimi dersleri daha başarılı diyebiliriz iki yıllık gözlemim bu yönde. Şu anki okulumda ikinci yılım.”

“Bedensel gelişimleri için önemlidir.”

“Olumludur. Özellikle kaynaştırma öğrencilerinde.”

Araştırmada “Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) sizce okula yansımalarına ilişkin görüşler

Tablo 14: Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) sizce okula yansımaları nasıldır? Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Olumlu yönde yansımaktadır ve başarıyı artırmaktadır	33

Tablo 14’de Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) sizce okula yansımaları nasıldır? Sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=33) olumlu yönde yansımaktadır ve başarıyı artırmaktadır olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Öğrencilerin okula ilgi duyması disiplin olaylarının azalması ve başarının artması. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin okula olan bağlılığı artırmaktadır. Başarının çeşitlenerek farklı yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlıyor. Öğretmenler ve öğrencilerin mutluluğunu sağlıyor ve başarının artmasına neden oluyor. Yapılan etkinlikler okullarda olumlu bir hava ortamı yaratmakta, öğrencilerin okula sevgisini ve ilgisini artırmaktadır. Ekip ruhu, biz duygusu geliyor çocukların. Bu tip faaliyetlere katılan okullarda birlik ruhu daha gelişmiş oluyor. Ders dışında bu tarz etkinlikler yapılması eğitimin kalitesini artırıyor. Okul adıyla katılan tüm etkinliklerde öğrencilerin okula sahip çıkması manasında mensubiyet duygusu kuvvetlenir ve aidiyet duygusu güçlenir ve okul kültürünün gelişmesinde önemli bir adım olur. Okul içi iletişimi kuvvetlendiriyor. Okul kültürünü güçlendiriyor. Okuldan beklenen eğitim öğretimi eksik kalan sosyalleşme yönünü artırmakta daha geniş çaplı öğrenme yaşantısı ve disiplin açısından da fayda sağlar. Bu tür faaliyetlerin okullara yansımaları olumlu olacaktır. Daha çok tercih edilecek bir okul olması kaçınılmazdır. Öğrencilerin arasında tatlı bir yarış havası kafaca da düşünüldüğünde yansımaları gayet olumlu olacaktır. Okuldan beklenen eğitim öğretimi eksik kalan sosyalleşme yönünü artırmakta daha geniş çaplı öğrenme yaşantısı ve disiplin açısından da fayda sağlar. Yeni ufuklar açıyor. Okulu sevilen bir ortam haline getiriyor, öğrenciler okula gelmek için heyecan duyuyor. Okul aidiyetini öğretmen, öğrenci ve Veli ayağında artırıyor. Okulların bir öğrenme merkezi olmasını sağlıyor.” (f=33)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Nadiren yansımaları oluyor.”

“Faaliyetler kapsayıcı bir şekilde yapılabilir olumlu olacağını düşünüyorum fakat bu her durum ve zaman için mümkün olmadığından somut örneklerle açıklayabileceğim yansımalar yok.”

“Daha çok alanda sosyal etkinlik yapılması gerekmektedir.”

“okul adına güzel bir gelişmedir.”

Araştırmada “Okullarda yapılan sosyal (kültürel, sanatsal, sportif) faaliyetlere katılımı etkileyen faktörler

Tablo 15: Okullarda yapılan sosyal (kültürel, sanatsal, sportif) faaliyetlere katılımı etkileyen faktörler (cinsiyet, sınıf düzeyi vb.) nelerdir? Bir örnek vererek neden bu faktörün etkili olduğunu açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Örneğin yapılacak etkinlik için malzeme alınması gerekiyor	17
Örneğin futbola genelde erkekler katılmaktadır	8
Yapılan etkinliklerde büyük sınıflar küçük sınıfları istememektedirler	3

Tablo 15’de Okullarda yapılan sosyal (kültürel, sanatsal, sportif) faaliyetlere katılımı etkileyen faktörler nelerdir? Bir örnek vererek neden bu faktörün etkili olduğunu açıklayınız sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların büyük bir bölümü (f=17) ekonomik sebepler, örneğin yapılacak etkinlik için malzeme

alınması gerekiyorsa aile bunu istememektedir olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin bu konuya ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Velilerin masraf olarak görmeleri, derslerden geri kalıyor diye düşünmeleri. Sosyoekonomik düzey. Öğrencilerimiz yaşı itibarıyla maddi konularda hassas dönemlerde ayrıca ailelerin öncelikleri arasında da temel ihtiyaçlar gelmekte. Birçok faktör vardır; en önemlisi ekonomi olduğunu söyleyebiliriz. Müzik seven öğrenci maddi sıkıntılardan dolayı alet alma sıkıntısı yaşamaması gibi.” (f=17)

“Katılımı etkileyen faktörler düşünüldüğünde faaliyetlerin içeriği, cinsiyeti, yönergesi önemlidir. Örneğin ilçe dışına yapılacak bir kültürel gezi de bizim bulunduğumuz ilçede cinsiyet gözünde bulundurulacak kızların daha az gönderilmesi karşımıza çıkabilecek problemlerdir. İkinci önemli faktör cinsiyet rollerinin kalıplaştırılması. Kız öğrenciler daha aktiften faaliyetlere katılımları düşük, Ailelerin telkini bu durumu oluşturuyor diye düşünüyorum. Bazen kız öğrencilerde sorun oluyor genelde katılım yüksek” (f=8)

“Genelde en küçük yaşlar tercih edilmiyor, küçük diye.” (f=3)

Verilen diğer cevaplar ise;

“Hepsi etkili”

“Ülkemizde, eskiye oranla etkinliklere katılımda cinsiyet ayrımı fazla olmamakla birlikte, bazen erkek öğrencilerin bazı faaliyetlere daha fazla katıldıkları, bazen de alt sınıf düzeyindeki öğrencilerin üst sınıflarca istenmemesi gibi olumsuz durumlarla karşılaşabilmektedir.”

“Daha çok kız öğrenciler katılıyor.”

“Faaliyetlerin çeşitliliği cinsiyeti ve sınıf düzeyini olumlu etkilenmekte. Her sınıf düzeyine uygun etkinlikler vardır.”

“Cinsiyet veya sınıf düzeyinin katılımı etkilediğini düşünmüyorum.”

“Okulumuzda öğrencilerin faaliyetin türü ne yapısına ve beklenen becerilerine göre seçimi yapılır tanıtım faaliyetlerinde üst sınıflar araştırma konularında alt sınıf tercih edilebilir.”

“Öğretmenin yaşı, vizyonu.”

Araştırmada “Pandemi süreci okullarınızda yapılan etkinlikleri ve bu etkinliklerin uygulanmalarını ne düzeyde etkilediğine ilişkin görüşler

Tablo 16: Pandemi süreci okullarınızda yapılan etkinlikleri ve bu etkinliklerin uygulanmalarını ne düzeyde etkiledi? Bir örnek vererek açıklayınız. Sorusuna ilişkin bulgular	
Görüşler	f
Olumsuz etkiledi, tamamen kesildi	37

Tablo 16’da Pandemi süreci okullarınızda yapılan etkinlikleri ve bu etkinliklerin uygulanmalarını ne düzeyde etkiledi? Bir örnek vererek açıklayınız sorusuna ilişkin katılımcı görüşleri ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların tamamı (f=37) olumsuz etkiledi, tamamen kesildi olarak ifade etmiştir. Öğretmenlerin Pandemi süreci okullarınızda yapılan etkinlikleri ve bu etkinliklerin uygulanmalarını ne düzeyde etkiledi? Bir örnek vererek açıklayınız. Sorusuna ilişkin olarak kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda verilmektedir:

“Hiçbir etkinlik yapılmadı. Olumsuz etkiledi. Etkinlikler tamamen kesildi.” (f=37)

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın yapıldığı öğretmenlerin verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular şu şekildedir;

2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyine ilişkin 2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyinin düşük olduğu görülmektedir.

Bunu doğrular nitelikte E.Duran ve M.Kurt(2019) ‘‘2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Öğretmen Görüşleri’’ kapsamında yaptıkları çalışmalar neticesinde Yapılan çalışma çerçevesinde eğitimde vizyon kavramına öğretmenler gözüyle bakıldığında vizyonun kesinlikle gerekli olduğu ifade edilmiştir. Bunun gerekçelerinden biri, vizyonun geleceğe yönelik plan yapmak ve ileriye görmek olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma soruları sonuçlara genellendiğinde, öğretmenler 2023 eğitim vizyonunu genel itibarıyla olumlu bulurken içerisinde olumsuz sonuçlara

da rastlanılmaktadır. Bu olumsuzluğun temel nedenini ise okullarımızda ve eğitim sistemimizde bulunan alt yapı eksiklikleri olarak görmüşlerdir.

Okullarda kültürel faaliyet olarak en çok okul gezilerinin düzenlendiği, okullarda düzenlenen sanatsal faaliyetlerin başında resim sergilerinin geldiği, okullarda uygulanan sportif faaliyetlerin başında futbolun geldiği, sosyal faaliyetlerin yapılamamasının en büyük sebeplerinden birinin de malzeme ve mekan yetersizliği olduğu görülmektedir.

Okul müdürlerinin ders dışı etkinlikler için yeterli maddi desteğe sahip olmadıkları, okulların yeterli lider-çalıştırıcılık yapacak öğretmen/personelere sahip oldukları, üst yönetimin ders dışı etkinlikler için yeterli teşvik-desteği okul müdürlerine verdiği, öğrenci velilerinin yeterli desteği vermediği, çevre imkânlarından yeterince yararlanamadıkları, okul imkânlarının çevre halkına açılmasını uygun buldukları, okullar genel olarak sağlıklı olarak ders dışı etkinlikler için uygun yerler olduğu şeklinde görüş bildirmişlerdir. Araştırmanın bulguları Gündoğdu, C., Karataş, Ö. ve Nacar, E.(2011)yapmış olduğu araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir.

Ayrıca, okul müdürlerinin ders dışı etkinliklerin yönetiminde karşılaştıkları zorlukların başında %45,3 ile etkinlik yaptıracak yerlerin yetersizliği gelmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre okul yöneticilerine göre ders dışı etkinliklere engel olan faktörlerin başında salon, araç, gereç yetersizliği (%55,3) olarak belirtilmiştir. Gündoğdu, C., Karataş, Ö. ve Nacar, E.(2011)

Okullarda en çok tercih edilen kültürel faaliyetin eğlenceli olması nedeni ile okul gezileri olduğu, okullarda en çok tercih edilen sanatsal faaliyetin kolay uygulanabilir olmasından dolayı resim sergileri olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında sanat eğitimi derslerinin diğer dersler arasındaki durumu ankete katılanlara sorulmuş ve bu dersin diğer dersler arasında son sırada yer aldığı, ailelerin ekonomik durumlarının yetersizliği ve derse bakış açılarının iyi olmadığı, hizmet içi eğitimde problemlerin olduğu, okullardaki derslik problemleri, ders saatinin azlığı, sanat eğitimi programlarının yetersizliği, alan dışı öğretmenlerin dersi yürütmesi, okul yöneticilerinin dersi bir yan alan olarak görmesi, derse karşı "olmasa da olur" mantığının varlığı ve sistemden kaynaklanan sorunlar vb. olduğu belirtilmiştir .T.Yazari, T.Asiani, S.Şeneri(2014).Bu araştırmaya göre sadece tercih sebebinin kolaylık olmadığı ayrıca diğer eksiklerinde olumsuz etkilediği görülmüştür.

"Okullardaki en çok tercih edilen sportif faaliyetinin hem sevilmesinden hem de kolay uygulanabilir olmasından dolayı futbol olduğu görülmektedir.

Ekici, S., Bayrakdar, A., Uğur, A., O. (2009).''Okullarda uygulanan ders dışı etkinliklerin başında futbolun %39.4 ile geldiğini %0,7ile elışı becerilerinin son sırada olduğu gözlemlenmektedir. ''desteklemektedir.

Okullardaki sosyal faaliyetlerin artırılmasında okul yönetiminin destek olduğu görülmektedir.

Okul müdürlerine göre okulların ders dışı etkinlikler için oynaması gereken rollere bakıldığında %44,0''ının okullar öğrenciyi ders dışı etkinliğe yönlendirir yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Gündoğdu, C., Karataş, Ö. ve Nacar, E.(2011)

Ayrıca, yöneticilerin bu konudaki görüşleri hakkında Aydemir ve Gökçe(2016) Araştırmaya katılan yöneticilerin tamamı ODÖO'nun gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticiler bu ortamların öğrencilerin sosyalleşmelerinde, özgüven duymalarında, merak duygularının gelişmesinde, empati yapmalarında, derslere ve öğretmene karşı olumlu tutum ve davranış geliştirmelerinde faydalı olduğunu ifade etmişlerdir.

Okulların sosyal faaliyetleri düzenlerken sadece velilerle ve belediyelerle etkileşim halinde olduklarını diğer kurumlarla çok da etkileşim içinde olmadıkları, okullarda yapılan sosyal etkinliklerin (kültürel, sanatsal ve sportif) katılan öğrencilerin bilişsel becerilerinin gelişimine ve akademik başarılarını başarısını olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Araştırma sonucunda, sosyal etkinlik çalışmalarının çocukların sosyalleşmelerine, kendilerini ifade etmelerine, onların kendilerini tanımalarına yardımcı olduğu ve sorumluluk bilinci oluşturduğu bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular, çocukların gelişiminde ve toplum içerisindeki rollerini oynamada çok önemli kazanımlar sağlamaktadır. Ayrıca iletişimin güçlendirilmesinde ve toplumsal sorunlara duyarlılıkta önemli etkilerinin olduğu söylenebilir. Döş. İ.Kır,E.(2013).

Okullarda yapılan sosyal etkinliklere katılan çocukların duyuşsal becerilerinin de geliştiği, sosyal etkinliklerin öğrencilerin psikomotor gelişimlerine de katkı sağladığı, okullarda yapılan sosyal etkinliklerin okul başarısını artırdığı, aileler çocukları sosyal faaliyetler yaparken kendilerine maddi olarak külfet gelmesini istemedikleri ve faaliyetlere katılımın ekonomik sebepler nedeniyle azaldığı görülmektedir.

Sari(2011)'nin gerek okul gerekse aile bağlamında ele alınan birtakım sosyoekonomik değişkenlerin, öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılım düzeyinde yarattığı anlamlı farklarla ilgilidir. Ailesi alt gelir düzeyinde olan öğrencilerin ders dışı etkinliklere katılım düzeyinin diğer öğrencilerin katılım düzeyinden düşük olduğu görülmüştür.

Ayrıca, Öğrencilerin okulda düzenlenen ders dışı etkinliklere katılım düzeylerini cinsiyete göre incelemek amacıyla yapılan analizlere göre, kız ve erkek öğrencilerin katılım puanları arasındaki farklar, erkek öğrenciler lehine anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu, okullarda düzenlenen sosyal etkinliklerin daha çok erkek öğrencilere hitap edebileceği şeklindeki araştırma sonuçlarını akla getirmektedir. Araştırmaları sosyal etkinliklere katılım faaliyetlerini etkileyen faktörleri doğrulamaktadır

Pandemiyle birlikte hiçbir okulda sosyal etkinlikler uygulanmadığı görülmektedir.

Öneriler

2023 Eğitim Vizyonunda vurgulanan ders dışı etkinlikler ve bu etkinliklerin okullarda uygulanma düzeyinin düşük olduğu görülmekle uygulanma düzeyinin artırılması için derslerle bütünleşik bir yapıda mutlaka sürece dâhil edilmesi ve uygulanabilirliği artırılabilir.

Sosyal faaliyetlerin daha rahat uygulanabilmesi adına okullarda karşılaşılan malzeme ve mekan yetersizliği sorunlarına çözüm bulunması gerekir. Her ne kadar verilen cevaplarda yönetimin destek olduğu cevabının yoğun olduğu görülsede destek olmayan yönetimlerinde bulunduğunu görmekteyiz. Destek vermeyen yönetimlerin de okullardaki sosyal faaliyetlerin uygulanabilmesi adına daha destek verici nitelikte davranmaları önerilebilir.

Sosyal faaliyetler yapılırken diğer paydaşlarla (diğer kurumlar, veliler, sosyal ve sivil kuruluşlar vb.) olan etkileşim düzeylerinin artırılması da bu alana katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum. Bu nedendir ki bu etkileşim oranlarının artırılması önerilebilir.

Okullarda yapılan sosyal etkinliklerin öğrencilerin her alanda başarılarını yükselttiği düşünüldüğünde okullardaki sosyal etkinliklerin de artırılması önerilebilir.

Yapılan sosyal faaliyetlerin öğrenciler üzerindeki olumlu etkileri göz ardı edilemez. Bu nedenle ekonomik nedenlerden dolayı sosyal faaliyetlere katılmayan çocuklar için maddi destek imkânı sağlanması önerilebilir.

KAYNAKÇA

Akar, F. ve Nayir, K. F. (2015). Eğitim kurumlarındaki sosyal kulüplerin etkililiğinin incelenmesi: Uygulamada değişim ihtiyacı. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi.

Aydemir, İ, Gökçe, A.T (2016). - 3rd International Eurasian Educational ..., - academia.edu

Büküşoğlu N., Bayturan A. F. (2005). Serbest Zaman Etkinliklerinin Gençlerin Psiko-sosyal Durumlarına İlişkin Algısı Üzerindeki Rolü, Ege Tıp Dergisi, 44 (3) s:173-177.

Çölgeçen B. (2008). Türkiye'de Kültür ve Sanat Sponsorluğu: Türkiye İş Bankası Efes Pilsen ve TÜRSAK Örneklerinde Sorunlar - Çözüm Önerileri.

Demirbolat, A. (1991). Sporun Bireysel-Toplumsal ve Siyasal Düzeyde İşlevleri. G.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt:7, Sayı:1, İzmir.

Demirel, Ö. ve K. Ün.(1987). Eğitim Terimleri, Ankara Şafak Matbaası.

Demirhan, G. (2003). Kültür, Eğitim, Felsefe ve Spor Eğim İlişkisi. Spor Bilimleri Dergisi, Cilt 14, s: 92-103.

Doğan O, Ceylan N, Sümer R. (2003). Türkiye Gençlik Birliği Derneği. Gençlik Merkezi Tasarımı : Ankara.

Döş,İ.,Kır, E. /JSS 12(3) (2013) :527-544 İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarında Sosyal Etkinlik ve Yönetimi Social Activity at The Primary and Secondary Schools andIts Management(Gaziantep University Journal of SocialSciences (<http://jss.gantep.edu.tr>))

Duran, E. & Kurt, M. (2019) '2023 Eğitim Vizyonuna İlişkin Öğretmen Görüşleri''(Amasya Üniversitesi, Türkiye Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi, , 3(1), 90-106

Ekici, S., Bayrakdar, A., Uğur, A., O. (2009). Ortaöğretim kurumlarındaki yöneticilerin ve öğrencilerin ders dışı etkinliklere bakış açılarının incelenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi [Bağlantıda]. 6:1. Erişim:

Erikçi, B. (2018). Okullarda Ders Dışı Etkinliklerin İşlevleri.<https://tedmem.org/blog/okullarda-ders-disi-etkinliklerin-islevleri>

Göde, O. vd. (1998). Eğitimin Bütünlüğü İçinde Sporun Duygusal İstismara Uğrayan Ergenlerin Benlik Kavramlarına Etkisi. IV. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, Denizli Pamukkale Üniversitesi.

Gündoğdu, C., Karataş, Ö. ve Nacar, E (2011).Ders Dışı Etkinliklerin Uygulamalarında Okul Müdürlerinin Sorunları” (e-Journal of New World Sciences Academy Sports Sciences, 2B0067, 6, (1), 65-72.)

<http://www.insanbilimleri.com>

Köse, E. (2013) Eğitim Kurumlarında Gerçekleştirilen Ders Dışı Etkinliklerin Sınıflandırılmasına Yönelik Öneri, Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 2/2 s. 336-353.

OECD. (2016). PISA 2015 Results (Volume II): Policies and Practices for Successful Schools, PISA. Paris: OECD Publishing.

Sarı, M. (2011). An Investigation of High School Students' Participation in Extracurricular Activities (Ortaöğretim Öğrencilerinde Ders Dışı Etkinliklere ...)Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi, 5(1), 72-89, Ocak 2012 Journal of Theoretical Educational Science, 5(1), 72-89, January 2012 [Online]: <http://www.keg.aku.edu.tr> Copyright © 2012 by AKU ISSN: 1308-1659

Sarıgöz O., Sağ M., Cam F. (2015). Öğrencilerin Sanat Eğitimi ve Sanatın Gerekliliğine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:8 Sayı: 40, s:572-579.

Şahan H. (2007). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü.

Şenel, H. (2009). Otizmlilerle Akranlarının Spor ve Sanat Etkinlikleri Aracılığıyla Etkileşimde Buldukları İki Örnek Uygulama, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 10 (2) 65-72.

Şenel, N. (1994). Ders Geçme ve Kredi Sisteminden Sonra Müzik Eğitimi. Çağdaş Eğitim. Sayı:203, Tekışık Matbaası, Ankara.

Tekışık, H. H. ve Karabıyık, E. Ü. (1994). Milli Eğitimle İlgili Yönetmelikler. Ankara: Gaye Filmcilik ve Matbaacılık.

Türk, E. (1999). Milli Eğitim Bakanlığında Yapısal Değişmeler ve Türk Eğitim Sistemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yazari, T., Aslani, T. S. Şeneri (2014). OMÜ Eğt. Fak. Derg. / OMU J. Fac. Educ. 2014, 33(2), 593-605doi: 10.7822/omuefd.33.2.18Araştırma